

PROGRAM ORIENTUES PËR TESTIMIN E INFORMUATIZUAR “MËSUES PËR SHQIPËRİNË” 2022

LËNDA

KIMI

TABELA E PËRMBAJTJES

TABELA E PËRMBAJTJES.....	1
HYRJE	2
QËLLIMI I PROGRAMIT	3
PËRMBAJTJA E PROGRAMIT	4
FUSHA: DOKUMENTE ZYRTARE	4
FUSHA: PROGRAME LËNDORE.....	6
FUSHA: ASPEKTE TË ETIKËS DHE TË KOMUNIKIMIT	10
FUSHA: ASPEKTE TË DREJTSHKRIMIT TË GJUHËS SHQIPE	10
FUSHA: PËRMBAJTJA SHKENCORE E LËNDËS	11

HYRJE

Programi orientues për testimin e informatizuar “Mësues për Shqipërinë” të lëndës së kimisë është hartuar nga grupi i punës, i ngritur nga Agjencia e Sigurimit të Cilësisë së Arsimit Parauniversitar (ASCAP), për t'u ardhur në ndihmë të gjithë kandidatëve që duan të ushtrojnë profesionin e mësuesit në lëndën e kimisë. Ky program përfaqëson dhe përmbush njëherazi, kurrikulën e zhvillimit të vazhdueshëm profesional të mësuesit dhe përgatitjen për testimin e formimit të përgjithshëm dhe shkencor të kandidatit.

Programi është hartuar në përgjigje të kërkesave që MAS-i ka vendosur për kandidatët që testohen. Programi përcakton njohuritë dhe aftësitë kryesore sipas fushave të mëposhtme:

- Dokumente zyrtare¹ të cilat kanë të bëjnë me veprimtarinë mësimore- edukative të mësuesve.
- Programe lëndore të kimisë.
- Aspekte të pedagogjisë, metodologjisë dhe përdorimit të TIK-ut në mësimdhënie-nxënien e lëndës së kimisë.
- Aspekte të etikës dhe të komunikimit.
- Aspekte të drejtshkrimit të gjuhës shqipe.
- Përbajtja shkencore sipas programeve lëndore të kimisë.

---

¹Dokumentet ligjore, urdhëresat dhe udhëzimet e MAS-it që zbatohen në shkollë duke u përqendruar në ato të viteve të fundit.

QËLLIMI I PROGRAMIT

Programi orientues për testimin e informatizuar “Mësues për Shqipërinë” të lëndës së kimisë është hartuar për të mbështetur dhe për të nxitur zhvillimin profesional të tyre. Ai ofrohet si një program orientues për t'u ardhur në ndihmë të gjithë kandidatëve dhe mësuesve të lëndës së kimisë në arsimin parauniversitar për të realizuar veprimtaritë trajnuese.

Programi synon:

- rritjen e përgjegjshmërisë së kandidatëve dhe të mësuesve për njohjen dhe zbatimin e legjislacionit arsimor e në mënyrë të veçantë të risive më të fundit të reformës arsimore;
- rritjen e kompetencave profesionale të kuadrit mësimdhënës, për të ndikuar drejtpërdrejt në efektivitetin e procesit mësimor;
- rritjen e aftësive në fushën pedagogjike për mësimdhënie strategjike, për përzgjedhjen e modeleve për organizimin e klasës, për shtjellimin e koncepteve, për nxitjen e diskutimeve, për përdorimin e teknikave për vlerësimin e nxënësve etj.;
- rritjen e përgjegjshmërisë së mësuesve për domosdoshmërinë e njohjes së koncepteve bazë dhe ligjësive shkencore të lëndës, si dhe të zbatimit të tyre në praktikë, në përputhje me specifikat e moshës së nxënësve dhe të klasës ku jepin mësim;
- rritjen e përgjegjshmërisë së mësuesve për njohjen dhe zbatimin e rregullave të etikës dhe komunikimit në punën e tyre në shkollë;
- rritjen e aftësive të mësuesve në drejtim të zbatimit me saktësi të rregullave drejtshkrimore të shqipes;
- demonstrimin konkret të aftësive shkencore dhe kompetencave të fituara, në mënyrë të veçantë nëpërmjet vlerësimit të arritjeve përmes testimit.

PËRMBAJTJA E PROGRAMIT

Programi orientues për testimin e kandidatëve të kimisë është strukturuar sipas fushave kryesore të zhvillimit profesional, të përmendura më sipër. Për secilën fushë, përpos kompetencave profesionale, janë renditur edhe njohuritë dhe aftësitë bazë që duhet të zotërojë mësuesi i lëndës së kimisë.

Përshkallëzimi i njohurive dhe i aftësive profesionale, të cilat lidhen me kompetencat e secilës fushë të testimit, do ta ndihmojnë kandidatin (mësuesin)që të identifikojë nevojat e tij, si dhe çështjet në të cilat duhet të përqendrohet.

Për të qenë lehtësish i përdorshëm, programi është paraqitur sipas një formati të caktuar. Sipas këtij formati, për secilën fushë prezantohen kompetencat dhe rezultatet që priten të zotërojë mësuesi në fushën e njohurive dhe të aftësive, si dhe literatura përkatëse rekomanduese në funksion të tyre.

FUSHA: DOKUMENTE ZYRTARE

Kompetenca “Zbatimi me përgjegjshmëri i kërkesave të legjislacionit dhe të dokumentacionit shkollor”	Literatura e rekomanduar
Rezultatet e pritshme <i>Mësuesi i kimisë:</i> <ul style="list-style-type: none"> - zotëron ligjin për sistemin arsimor parauniversitar, si dhe dispozitat normative të këtij sistemi; - zbaton legjislacionin, udhëzimet dhe rregulloret për hartimin dhe zbatimin e	<ul style="list-style-type: none"> - Ligji nr. 69/2012 “Për sistemin arsimor parauniversitar në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar. - Urdhër Nr. 31 datë 28.01.2020 “Për miratimin e rregullores për funksionimin e institucioneve arsimore parauniversitare në Republikën e Shqipërisë” - Udhëzimi nr. 16, datë 28.07.2021 “Për

<p>kurrikulës shkollore;</p> <ul style="list-style-type: none"> - zbaton legjislacionin, udhëzimet dhe rregulloret për personelin e shkollës; - demonstron zbatimin konkret të udhëzimeve të MAS-it në funksion të përmirësimit të procesit të mësimdhënienies; - zbaton etikën profesionale të mësuesit; - respekton të drejtat dhe liritë e nxënësit; - respekton detyrat, të drejtat dhe liritë e mësuesit; - zbaton rregulloret dhe udhëzimet për zhvillimin profesional të mësuesit. 	<p>organizimin dhe funksionimin e sistemit të zhvillimit të vazhdueshëm profesional të punonjësve arsimorë”</p> <ul style="list-style-type: none"> - Udhëzimi nr. 17, datë 16.08.2021 “Për vitin shkollor 2021-2022 në sistemin arsimor parauniversitar”, MAS (16.08 2021). - Udhëzimi nr. 30, datë 12.09.2018 “Për numrin e nxënësve për klasë dhe normat e punës mësimore në institucionet e arsimit parauniversitar”. - Udhëzimi nr. nr.4 datë 26.2.2021. “Për kriteret dhe procedurat e kualifikimit të mësuesve”. - Udhëzimi nr.34, datë 11.09.2015 “Për vlerësimin e nxënësve për kurrikulën me kompetenca, në arsimin bazë”. - Udhëzimi nr.14, datë 28.07.2016 “Për vlerësimin e nxënësve në arsimin e mesém të lartë”. - Urdhri Nr.6, datë 10.01.2018 për zbatimin e nismës “Tri lëndë në gjashtë orë”. - Urdhër nr.46 datë 24.07.2020 “Për standarde profesionale të formimit të përgjithshëm dhe të formimit lëndor të mësuesve në sistemin arsimor parauniversitar”.
---	--

FUSHA: PROGRAME LËNDORE

Kompetenca “Zbatimi në mënyrë efektive i programeve të kimisënë shkollë”	Literatura e rekomanduar
<p>Rezultatet e pritshme</p> <p><i>Mësuesi i kimisë:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - zbaton programin e kimisë duke respektuar të gjitha kërkesat dhe rubrikat e tij; - përshtat programin lëndor në përputhje me veçoritë e mjedisit në të cilin jep mësim; - përdor me efikasitet, në dobi të prirjeve bashkëkohore, fleksibilitetin e zbatimit të programit; - gjen ose harton materiale plotësuese kurrikulare që ndihmojnë në përvetësimin e koncepteve dhe aftësive të parashikuara në program; - gjen ose harton materiale plotësuese kurrikulare që pasurojnë formimin e nxënësve dhe nxitin mendimin e pavarur dhe kritik të tyre; - harton rezultate të nxëni për tema mësimore ose grup temash, kapitujsh, në përputhje me kompetencat e programit; - tregon koherencën vertikale të kurrikulës (vazhdimësia dhe përshtatshmëria e programeve të kimisë); 	<ul style="list-style-type: none"> - Korniza Kurrikulare 2014. - Programet lëndore të kimisë për arsimin bazë, klasa 8-9-të dhe për arsimin e mesëm të lartë, klasa 10-12-të. - Programet e reja (2015, 2016, 2017), të bazuara në kompetenca për klasat e 6-9-të të arsimit të mesëm të ulët si dhe për klasat e 10-12-të të arsimit të mesëm të lartë.

- shpjegon lidhjen program-tekst nxënësi; - përzgjedh mjetet mësimore të nevojshme për të realizuar përmbytjen e kompetencave; - siguron informacion që demonstron lidhjen e kimisë me shkencat e tjera dhe me jetën reale.	

FUSHA: ASPEKTE TË PEDAGOGJISË, METODOLOGJISË DHE PËRDORIMIT TË TIK-UT NË MËSIMDHËNIE-NXËNIE

Kompetenca I	Literatura e rekomanduar
<p style="text-align: center;">“Zotërimi i njohurive pedagogjike specifike të nevojshme dhe të mjaftueshme përmes mësimdhënien e kimisë”</p> <p>Rezultatet e pritshme</p> <p><i>Mësuesi i kimisë:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - demonstron përkushtim, motivim dhe përgjegjësi gjatë punës së tij; - përshtat punën e tij me zhvillimin fizik, social, emocional dhe konjtitiv të nxënësve; - demonstron respekt, besim dhe objektivitet me nxënësit; - identifikon nxënësit me nevoja të veçanta (nxënësit me vështirësi në të nxënë dhe nxënësit e talentuar); - planifikon punën afatshkurtër dhe afatgjatë me nxënësit me nevoja të veçanta; - demonstron qëndrim pozitiv ndaj shkencës 	<p style="text-align: center;">Literatura e rekomanduar</p> <ul style="list-style-type: none"> - Korniza e vlerësimit të nxënësit, MAS, 23.07.2015. - Udhëzuesi i zhvillimit të kurrikulës në arsimin e mesëm të ulët, 2017 - Udhëzuesi i zhvillimit të kurrikulës në gjimnaz 2016. - Nivelet e arritjes (arsimi bazë dhe arsimi i mesëm), IZHA, 2016. - Udhëzues përmes zhvillimit të kurrikulës me zgjedhje në gjimnaz, IZHA 2018. - Udhëzuesi përmes zhvillimit të lëndës së Kimisë në arsimin e mesëm të ulët, Nëntor 2018. - Udhëzuesi përmes zhvillimit të lëndës së Kimisë në arsimin e mesëm të lartë, Nëntor 2018.

<p>dhe ndaj lëndës së kimisë;</p> <ul style="list-style-type: none"> - edukon të nxënësit dashurinë dhe kërsherinë ndaj lëndës së kimisë; - motivon nxënësit duke e konsideruar motivimin një nga çelësat e progresit të tyre; - krijon klimë të përshtatshme, motivueset dhe të kënaqshme për nxënësit; - punon me prindërit për përmirësimin e progresit të nxënësit. 	<p>2018.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Literaturë që ka në fokus aspekte pedagogjike të punës së mësuesit me nxënësit e tij.
<p>Kompetenca II</p> <p>“Përdorimi i metodave dhe i strategjive efektive në mësimdhënien e kimisë”</p>	<p>Literatura e rekomanduar</p>
<p>Rezultatet e pritshme</p> <p><i>Mësuesi i kimisë:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - përzgjedh metodat dhe teknikat e përshtatshme për arritjen e një objktivi të caktuar; - përdor metoda e teknika që nxisin mendimin e pavarur e krijues të nxënësve; - planifikon një orë mësimore duke u bazuar në mësimdhënien me në qendër nxënësin; - përdor metoda e teknika që nxisin zhvillimin e të menduarit kritik të nxënësve; - përdor metoda e teknika që sigurojnë barazinë dhe gjithëpërfshirjen; - përdor proceset e kimisë në mësimdhënien – nxënien e kimisë; 	<ul style="list-style-type: none"> - Situatat e të nxënëtit, IZHA, 2015. - Korniza e vlerësimit të nxënësit, MAS, 23.07.2015. - Nivellet e arritjes (arsimi bazë dhe arsimi i mesëm), IZHA, 2016. - Portofoli i të nxënëtit, IZHA, 2015. - Literaturë që ka në fokus metodat e mësimdhënies ndërvepruese me në qendër nxënësin, si dhe metodologjinë e mësimdhënies së kimisë. - Udhëzues për kurrikulen me zgjedhje në gjimnaz, IZHA 2018. - Vlerësimi i nxënësit në arsimin e mesëm të ulët dhe në arsimin e mesëm të lartë. (<i>Material shpjegues në ndihmë të shkollave</i>), shtator 2019. - Udhëzuesi kurrikular lëndor i kimisë në

<ul style="list-style-type: none"> - demonstron teknika të ndryshme përvlerësimin e nxënësit; - shpjegon parimet e hartimit të një testi. 	<ul style="list-style-type: none"> - arsimin e mesëm të ulët, dhjetor 2018. - Udhëzuesi kurrikular lëndor i kimisë në arsimin e mesëm të lartë, dhjetor 2018. - Udhëzues dhe materiale mbështetëse që orientojnë përhartimin e rezultateve të nxënësit të orës së mësimit, përgatitjen e planit ditor të mësuesit, për organizimin e orës së mësimit. - Modele pyetjesh nga mësuesit përmësuesit, ASCAP 2021, Lënda: Kimi
<p style="text-align: center;">Kompetenca III</p> <p style="text-align: center;">“Përdorimi i teknologjisë së informacionit dhe të komunikimit përmësuesit për të rritur cilësinë e mësimdhënies dhe nxënies në kimi”</p>	<p style="text-align: center;">Literatura e rekomanduar</p>
<p>Rezultatet e pritshme</p> <p><i>Mësuesi i kimisë:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - prezanton materiale përkiminë duke përdorur teknologji të përshtatshme si: PowerPoint, Excel, mathtype në Word; - nxit nxënësit të bëjnë prezantime në kimi duke përdorur programe kompjuterike të njoitura përtak; - gjen dhe përdor materiale nga website për të pasuruar dhe përmësuesit lidhur me përdorimin e platformave online në procesin mësimor, ASCAP 2021 - 	<ul style="list-style-type: none"> - Urdhër përmësuesit për përdorimin e “Standardeve profesionale të mësuesit përmësuesit përdorimin e Teknologjisë së Informacionit dhe Komunikimit”, nr. 84 datë 06.05.2021. - Material ndihmës përmësuesit lidhur me përdorimin e platformave online në procesin mësimor, ASCAP 2021 -

FUSHA: ASPEKTE TË ETIKËS DHE TË KOMUNIKIMIT

Kompetenca <p>“Zbatimi i rregullave të etikës dhe të komunikimit si elemente të domosdoshme në të gjithë punën e mësuesit”</p>	Literatura e rekomanduar
<p>Rezultatet e pritshme</p> <p><i>Mësuesi i kimisë:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - njeh rregullat e etikës dhe sjelljes që duhen respektuar në marrëdhënie me drejtuesit e institucionit arsimor, stafin pedagogjik, nxënësit, prindërit dhe komunitetin; - sillet në përputhje me rregullat e etikës dhe të sjelljes në marrëdhënie me drejtuesit, stafin pedagogjik, nxënësit, prindërit dhe komunitetin gjatë punës së tij brenda dhe jashtë institucionit arsimor. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kodi i Etikës së mësuesve në arsimin parauniversitar. - Urdhër nr.46 datë 24.07.2020 “Për standartet profesionale të formimit të përgjithshëm dhe të formimit lëndor të mësuesve në sistemin arsimor parauniversitar”.

FUSHA: ASPEKTE TË DREJTSHKRIMIT TË GJUHËS SHQIPE

Zbatimi i rregullave të drejtshkrimit të gjuhës shqipe	Literatura e rekomanduar
<p>Rezultatet e pritshme</p> <p><i>Mësuesi i kimisë:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - njeh rregullat e drejtshkrimit të standardit të gjuhës shqipe; - demonstron zbatimin e rregullave të drejtshkrimit gjatë veprimitarive në 	<ul style="list-style-type: none"> - Literaturë dhe udhëzues metodikë për përdorimin e rregullave të drejtshkrimit të gjuhës shqipe.

institucionin arsimor.	
------------------------	--

FUSHA: PËRMBAJTJA SHKENCORE E LËNDËS

Kompetenca	Literatura e rekomanduar
<p style="text-align: center;">“Respektimi i rigorozitetit shkencor në mësimdhënien e lëndës së kimisë”</p> <p>Rezultatet e pritshme</p> <p><i>Mësuesi i kimisë:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - përshkruan mënyrën e formimit të koncepteve kimike në klasat 1-12; - demonstron nivel të lartë shkencor në zërthimin e koncepteve të programeve lëndore të kimisë; - përshkruan zhvillimin vertikal, nga njëri vit në tjetrin, të koncepteve dhe shprehive; - dallon ndërvarësinë e koncepteve kimike nga njëri - tjetri dhe lidhjen e tyre me konceptet e lëndëve të tjera; - zgjidh me saktësi dhe me mënyra të ndryshme situata problemore, të cilat përdorin konceptet kimike dhe aftësitë e programeve të klasave 8-12 - përdor me efikasitet substancat dhe pajisjet në laboratorin e kimisë. - mbledh informacion të saktë e bindës për nxënësit e tij/saj rrëth vlerave përdoruese të kimisë në shkencat tjera dhe në jetën e përditshme. 	<p style="text-align: center;">Literatura e rekomanduar</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tekste të lëndës për mësuesin dhe nxënësin, si dhe materiale të tjera burimore që mbulojnë përbajtjen e lëndës për klasat 8-12 në arsimin parauniversitar.

AGJENCIA E SIGURIMIT TË CILËSISË SË ARSIMIT PARAUNIVERSITAR

Rruga "Naim Frashëri"

Nr. 37

Tiranë

Shqipëri

(+355) 4256440 / 4256441

sekretaria@ascap.edu.al

www.ascap.edu.al